

Bemærkninger til lovforslaget

Med lovforslaget tilsigtes opnået en finansiering, så udgifter ved at antage elever og lærlinge ikke fuldt ud kommer til at hvile på disses arbejdsgivere, men bliver finansieret ved bidrag fra alle erhvervslivets arbejdsgivere. Størrelsen af bidrags- og refusionsbetalingen tænkes fastsat for et år ad gangen med henblik på at opnå balance mellem efterspørgsel og udbud af praktikpladser for det pågældende år. Ordningen påregnes at skulle være gældende, indtil den faldende tilgang af unge og en stigende erhvervsaktivitet sikrer, at der kan opnås balance uden den foreslåede refusionsordning.

Udviklingen i antallet af 17-årige vil efter prognoserne være faldende i årene fremover, jf. tabel 1 i bilaget. Det må derfor forventes, at der i løbet af få år vil blive mangel på tilgang af unge til arbejdsmarkedet. Den nuværende mangel på praktikpladser vil således være af begrænset varighed. Indtil denne balance opnås, er det vigtigt at sikre de unge, der ønsker det, en grundlæggende erhvervsuddannelse. Herved vil deres baggrund uddannelsesmæssigt være i orden til at klare både den skærpede internationale konkurrence og den økonomiske aktivitetsstigning, der vil komme, når det internationale konjunkturopsving når Danmark.

Årligt afslutter omkring 35.000 unge basisuddannelsen på en erhvervsskole. Nogle af disse unge søger ind i anden uddannelse eller videregående uddannelse, og andre ønsker ikke uddannelsesaftale, men ca. 60 pct. må formodes at efterspørge en praktikplads ved afslutningen af basisåret, hvilket svarer til ca. 21.000 praktikpladser, jf. tabel 2 i bilaget. Af disse opnår erfaringsmæssigt omkring 14.000 at få praktikplads i løbet af et års tid, jf. bilagets tabel 3. Skal alle sikres en praktikplads, skal antallet af praktikpladser således øges med ca. 50 pct.

Det samlede antal elever og lærlinge inden for handel og kontor samt de tekniske fag er ca. 73.000. Da den gennemsnitlige uddannelsestid er ca. 3 år, vil en sikring af en praktikplads til alle kræve, at antallet af praktikpladser øges med ca. 7.000 eller ca. 10 pct. om året over en periode på 3 år.

I forhold til antallet af beskæftigede funktionærer og faglærte, som er 614.000, ville 94.000 praktikpladser i dag have været tilstrækkeligt til at sikre balance

mellem udbudet og efterspørgslen efter praktikpladser. Ved balance vil der være ca. 6 funktionærer/faglærte pr. elev/lærling. Det fremgår af tabel 4 i bilaget, at små virksomheder i gennemsnit opfylder denne betingelse, medens store virksomheder ikke lever op til deres naturlige forpligtelse til at oprette praktikpladser. Gjorde de det, ville der ikke være mangel på praktikpladser. Det er altså muligt at afskaffe praktikpladsmanglen.

Lovforslaget er en opfølgning af den aftale, Socialdemokratiet indgik med regeringen i august 1989 om afhjælpning af praktikpladsmanglen. I første omgang indebar aftalen frigivelse af 100 mio. kr. af kassebeholdningen i Arbejdsgivernes Elevrefusion.

Det foreslås, at ordningen udvides til også at omfatte de offentlige arbejdsgivere. Det vil herved være muligt for undervisnings- og forskningsministeren efter indstilling fra bestyrelsen i Arbejdsgivernes Elevrefusion, at fastsætte bidrag og tilskud, der er anderledes for den offentlige sektor end for den private sektor. Såfremt det viser sig muligt at opnå en aftale med de kommunale organisationer om en passende forøgelse af antallet af lære- og praktikpladser, vil bidrag og tilskud for den offentlige sektor kunne fastsættes til nul.

En ordning for den kommunale sektor kunne f.eks. tage udgangspunkt i følgende grundlag:

- Der fastlægges en lære- og praktikpladskvote for kommunerne/amterne under ét.
- Der etableres en tilskudsordning, som alle kommuner/amter indbetaler til, f.eks. efter lønsummens størrelse.
- Kommuner og amter, der opretter lære- og praktikpladser, kan få tilskud i forhold til antal oprettede pladser.
- Ordningen skal være uafhængig af den enkelte kommunes/amts hidtidige antal lære- og praktikpladser, således at en sondring mellem ordinære og ekstraordinære lære- og praktikpladser undgås.

En lignende ordning kunne gennemføres for centraladministrationen.

Regnes med en gennemsnitlig lønudgift pr. elev/lærling over 18 år på 1.433 kr., giver dette en årlig lønudgift pr. elev/lærling på 1.433 kr. \times 52 = 74.516 kr.